

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 630/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Martinou Čelkovou, Advokátska kancelária, Štefánikova 22, Humenné, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9 To 12/2015 zo 14. apríla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2015 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich

základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 To 12/2015 zo 14. apríla 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva:

«V trestnej veci sťažovateľky... Okresný súd Svidník vydal na pojednávaní dňa 15.01.2015 rozsudok sp. zn.:2T/129/2014-138, ktorým uznal sťažovateľku vinnou z prečinu Podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, ktorý mala spáchať tak, ako je uvedené v obžalobe a za to, jej uložil trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov...

O odvolaní odsúdenej rozhodoval Krajský súd v Prešove..., ktorý na neverejnom zasadnutí konanom dňa 14.04.2015 rozhodol tak, že podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku odvolanie odsúdenej... zamietol.

Na pojednávaní konajúcom sa dňa 15.01.2015, na ktorom Okresný súd Svidník rozhodol o vine a uložení trestu sťažovateľky..., predseda senátu poučil sťažovateľku o jej právach a povinnostiach, na základe ktorého táto mala vyhlásiť, že poučeniu porozumela a taktiež to, že je vinná zo skutku, ktorý je uvedený v obžalobe.

Taktiež jej boli položené otázky v zmysle § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g), h) Trestného poriadku, na ktoré sťažovateľka odpovedala „áno“ vo všetkých bodoch. Aj na základe týchto vyhlásení súd rozhodol a vyhlásil rozsudok o vine a uložení trestu. Rovnako na uvedenom pojednávaní sa mala sťažovateľka vzdať práva na podanie odvolania, po tom, čo ju súd o tejto možnosti mal poučiť. Napriek tomu sťažovateľka zahlásila v zákonnej lehote odvolanie a následne po doručení rozsudku odvolanie prostredníctvom právneho zástupcu odôvodnila...

Sťažovateľka má objektívne zdravotné problémy, ktoré sa týkajú postupnej straty sluchu, ktorými trpela aj v čase pojednávania... Jej zdravotné problémy sú tak vážne, že je strata sluchu sťažovateľky podľa vyjadrení jej ošetrojúceho lekára (príloha k sťažnosti) vpravo 68,9 % a vľavo 70,7 %, celková strata sluchu sťažovateľky je tak 69,125 %...

Sťažovateľka postupne stráca sluch, s čím táto nie je stotožnená a to je dôvodom, prečo sudcu o svojom zdravotnom stave neinformovala. Avšak aj mne ako obhajcovi túto skutočnosť uviedla až na základe výslovnej otázky, keď bola dotazovaná na jej sluch vzhľadom na reakcie pri porade v advokátskej kancelárii.

Sťažovateľka na pojednávaní dňa 15.01.2015, na ktorom Okresný súd Svidník rozhodol o vine a treste sťažovateľky, nepočula jasne a zreteľne vyjadrenia sudcu ani prokurátora, a teda sa nemohla ani vyjadriť k obsahu tvrdení na pojednávaní, ani sa nejakým spôsobom obhajovať.

Práve z dôvodu straty sluchu si sťažovateľka v danej veci zvolila za obhajcu [REDAKOVANÉ], ktorý jej však tesne pred pojednávaním dňa 13.01.2015 vypovedal plnú moc, ktorá bola súdu doručená dňa 14.01.2015. Sťažovateľka sa tak na pojednávaní musela zastupovať sama, keďže pre nedostatok času si nestihla zvoliť iného obhajcu. A tak nielen že sa sťažovateľka nemohla vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom, keďže nerozumela vyjadreniam a otázkam sudcu Okresného súdu Svidník, ale boli porušené aj jej práva na spravodlivé súdne konania a právo na obhajobu.»

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky právo na obhajobu podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9To/12/2015-153 zo 14.04.2015 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9To/12/2015-153 zo 14.04.2015 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 500 €

4. [REDAKOVANÉ] priznáva nárok na náhradu trov konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/08, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by,

vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd zistil, že krajský súd odvolanie sťažovateľky zamietol podľa ustanovenia § 316 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ako odvolanie podané osobou, ktorá sa ho výslovne vzdala. Krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky vychádzal z toho, že po vyhlásení rozsudku, odôvodnení, poučení o opravnom prostriedku sa sťažovateľka priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní vyjadrila, že sa vzdáva práva podať odvolanie a súčasne nesúhlasí, aby osoby uvedené v ustanovení § 308 ods. 2 Trestného poriadku podali v jej prospech odvolanie.

Krajský súd sa v uznesení vysporiadal aj s dôvodmi podania odvolania sťažovateľky takto: „Z predloženého spisového materiálu krajský súd zistil, že obžalovaná [REDAKOVANÉ] v tejto trestnej veci bola vypočúvaná v štádiu prípravného konania, ako aj

následne na hlavnom pojednávaní. Obžalovaná [REDAKOVANÉ] ani pri jednom z týchto výsluchov nepoukazovala na svoj hendikep, že nepočuje. Komunikovala s vyšetrovateľom v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní a ani orgán činný v trestnom konaní, ani sudca nebadal na obžalovanej to, že by nepočula. Túto skutočnosť si všimla iba obhajkyňa obžalovanej pri porade.

V neposlednom rade krajský súd zdôrazňuje, že súčasťou predloženého spisu je aj spis Okresného súdu Poprad sp. zn. 5T/55/2012, kde taktiež obžalovaná bola vypočúvaná v štádiu prípravného konania a obžalovaná ani pri tomto svojom výsluchu neuvádzala, že by nerozumela položeným otázkam, resp. že by nepočula pri tomto výsluchu.

Z odpisu registra trestov vyplýva, že obžalovaná má 8 záznamov v registri trestov.

...

Krajský súd sa zaoberal argumentáciou, ktorú predniesla obhajkyňa obžalovanej v rámci podaného odvolania spočívajúcou v tom, že malo dôjsť k porušeniu práva na obhajobu, keďže obžalovaná má byť handicapovaná, sluchovo postihnutá a nerozumela otázkam položeným na hlavnom pojednávaní.

Krajský súd takéto skutočnosti nezistil. Je potrebné skonštatovať, že obžalovaná nie je po prvýkrát trestne stíhaná. Do rozporu so zákonom sa dostáva opakovane, ani v jednom z posledných trestných konaní neargumentovala tým, že nepočuje, resp. nerozumie položeným otázkam. Podľa názoru krajského súdu takúto skutočnosť, že obžalovaná nepočuje, by sudca a prokurátor na hlavnom pojednávaní postrehli, no v zápisnici o hlavnom pojednávaní sa nenachádza ani zmienka o takejto skutočnosti. Tu je potrebné zdôrazniť, že ani samotná obžalovaná o tomto hendikepe nikoho neinformovala a túto argumentáciu začala používať až po tom, čo jej bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody.

... Dospel k záveru, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s Trestným poriadkom. Po vyhlásení rozsudku poučil obžalovanú [REDAKOVANÉ] o práve podať odvolanie a tá po tomto poučení sa vyjadrila, že vzdáva sa práva podať odvolanie a nesúhlasí, aby niektorá z osôb na to oprávnených podala v jej prospech odvolanie. Na základe týchto skutočností krajský súd dospel k záveru, že odvolanie podala osoba, ktorá sa ho výslovne vzdala.“

V nadväznosti na citované ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu, nie je podľa názoru ústavného súdu prejavom interpretačnej alebo aplikačnej svojvôle, a preto sa úvahy krajského súdu z pohľadu ústavného súdu nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Sťažovateľka v sťažnosti neuviedla takú argumentáciu vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorá by bola spôsobilá vyvolať pochybnosť o neudržateľnosti napadnutého uznesenia z ústavného hľadiska.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo potrebné sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2015